

שם הפעילות: נתינה הכותב/ת: אייל מור יוסף (עורך)

מתוך חוברת הכנה לצה"ל: "מנהיגות ומעורבות בקרב בני הקיבוצים"

ערכים ומטרות הפעילות

אנו מחנכים לתרומה ונתינה ולעיתים משתמשים במושגים כמו "לתרום" ו"לתת" כדברים ברורים מאליהם. אך מהי נתינה? ומדוע חשוב לתת למישהו אחר? כיצד תורמת לנו הנתינה ברמה האישית? העיסוק במשמעות המונח "נתינה" תחזק את החיבור של החניכים לפעילות קהילתית ואף לשירות בצבא. מומלץ לצרף לשיעור פרוייקט קהילתי שכן הלמידה הטובה ביותר במקרה זה היא הנתינה עצמה.

המטרה: החניך יבין את חשיבות המושג נתינה ברמה החברתית והאישית.

קהל יעד

חברת הנעורים

משך הפעילות

כשעה וחצי

רשימת ציוד ועזרים

1. כרטיסיות
2. נספח - נתינה - קטעי קריאה - [לחצו כאן](#)
3. רצוי גם דיסק עם השירים

מערך הפעילות

שלב א' פתיחה (עבודה בקבוצות):

החניכים מחולקים למספר קבוצות כאשר כל קבוצה מקבלת שיר המייצג תפיסה שונה. על כל קבוצה להציג בפני המליאה מדוע התפיסה של הקבוצה היא האידיאלית.

שלב ב': כולם ביחד

הקבוצה תציג מדוע התפיסה שלה נכונה יותר
ניתוח השירים ביחד:

קבוצה 1: השיר "לתת"

- אילו משפטים הנכם זוכרים מהשיר?
- "לתת את הנשמה ואת הלב" - מה משמעות הביטוי לתת את הנשמה?

- נשמה ולב הם שני מושגים שבלעדיהם אין לנו קיום. לתת את הנשמה ואת הלב משמעו לתת עד בלי גבול...
- "איך מוצאים את ההבדל שבין לקחת ולקבל" - מהו ההבדל בין נתינה וקבלה?
- מה הדבר הכי גדול שקיבלת בחיך? איך הייתה ההרגשה?
- מה הדבר הכי גדול שנתת בחיך? איך הייתה הרגשה?
- ניתן להמשיך ולנתח עפ"י תשובות החניכים: "אתה לומד עם השנים לבנות ביחד בניינים"
- מה הכוונה בניינים?
- "תמיד לדעת לוותר ואת הטעם לשמר". על איזה וויתורים מדבר השיר? האם בנתינה אנו מוותרים.

קבוצה 2: השיר "אני שוכב לי על הגב"

- הקבוצה תציג מדוע התפיסה שלה יותר נכונה
- שאל: אילו משפטים הנכם זוכרים מהשיר?
- נתח את השיר עפ"י ציטוטי החניכים
- שאל: מה ההרגשה המתוארת בשיר?

ניתוח את השיר:

המשורר מתאר כיצד חייו עוברים בכיף בלי הטרדות, בלי שאלות משמעויות "להיות או לא להיות". בלי דבר אשר "כדאי למות למענו". בשורה זאת המשורר מביע יחס מזלזל לתפיסה אשר אומרת "טוב למות בעד ארצנו" בא הוא ואמר- לי לא שווה למות בשביל שום עקרון... המשורר מסיים בכך שטוב לו לאחר שהפסיק ומכר את עקרונותיו עכשיו הוא "ראש קטן" שמח ומאושר.

לסיכום, ראינו תפיסות סותרות העוסקות בנתינה- תפיסה אחת שאומרת "לתת בכדי לתת". תפיסה שנייה האומרת "לחיות את הרגע, לחיות בשביל עצמך ליהנות". אנחנו כאנשים בוחרים כל ימינו בין שתי תפיסות. איזו תפיסה לדעתכם מייצגת את החינוך הקיבוצי? האם הועברו לכם בעבר מסרים שונים הקשורים לאחת התפיסות. אם כן, על ידי מי? אם לא הועברו מסרים, האם יש בכך בעיה? אנו חיים בחברה ואנו מהווים חלק ממנה. אנו נותנים מתוך התפיסה שביכולותינו לעזור ואנו חלק מחברה אשר לעיתים תלויה בנו ואנו בה. כמו כן עצם הנתינה תורמת לנו (רצוי לבקש דוגמאות מהחניכים על פעמים שהם נתנו ואיך זה תרם להם) שיגרה של נתינה בהכרח תהפוך אותנו לטובים יותר אוהבים יותר ומתחשבים יותר כבני אדם.

תובנות ודגשים חינוכיים

תהליך החינוך בהכנה לצה"ל נעשה בהליך התנסותי, הדרגתי, שהצלחה בכל שלב נותנת לחניכים תחושת מסוגלות ורצון לעמוד באתגרים נוספים.

תוכנית ההכנה לצה"ל בתנועה הקיבוצית בנויה משני עמודי תווך מרכזיים – הראשון ביניהם הינו ההכנה הפיסית והשני- ההכנה המנטאלית. **בהכנה הפיסית**, חשובה קודם כל ההבנה הבסיסית כי אימוני הכושר הגופני הינם מתודה בלבד, ואין הדבר מהווה מטרה. האימון הפיסי הוא אחד מהגורמים האטרקטיביים מבחינת החניכים, במחשבה שרבים מהחניכים לא יצטרפו לתוכנית חינוכית, אך ההגדרה "תוכנית לכושר קרבי" תגרום להצטרפותם. הרעיון המרכזי הוא לייצר אצל החניכים תחושת מסוגלות, התמדה לאורך זמן, והכרות עם היכולות שלהם לעמוד בפני קשיים שיוצבו להם בתהליכים הקדם צבאיים ובצבא עצמו.

ההכנה המנטאלית שזורה כחוט השני בתוכנית השנתית, והיא צריכה להיות ביחס כזה, שמצד אחד נשמר הקשר בין נושא אחד למשנהו, ומצד שני לא נקטע רצף האימונים הפיסיים הקשור בתוכנית. היחס שאנו ראינו כנכון, הינו מערך ערכי אחד על כל שלושה אימוני כושר קרבי, כלומר בערך פעם בשבועיים. להכנה המנטאלית מספר תחומי משנה:

☒ **תחום המוטיבציה** - עוסק בעיקר בדרכון החניך לשירות משמעותי בצה"ל

☒ **תחום אינפורמטיבי** - כולל בחובו את הידע המהימן (לא שמועות) הדרוש למלש"ב כדי להתמודד עם הליכי הגיוס, בחירת יעד הגיוס, אופי המסגרת הצבאית וכו'

☒ **תחום ערכי** - זהו לב ליבה של התוכנית. התחום הערכי, אשר אנו רוצים לחזק אצל קבוצת הנעורים בקיבוץ, הינו הגורם המשמעותי ביותר באם חניכנו יתמידו בשירות משמעותי בצה"ל או לא. בתחום זה ברצוננו לחזק ערכים אוניברסאליים וערכים ספציפיים לחברה הישראלית ולצה"ל. בכלל זה, ראיית השירות הצבאי כמרכיב חיוני בתפיסת האזרח הבוגר והפעיל בחברה.

☒ **למידת שפה** - שדה הפעולה בצבא מורכב מעולם מושגים חדש, שבו למרכיב האנושי מקום חשוב. השתלבות הפרט במערכת מצריך זמן הסתגלות למקום ולשפה החדשים ויש לתת את הזעת על כך בהכנה, ובתחילת התהליך הצבאי.

עקרונות מנחים

1. **אמונה בדבר** - תוכנית זו יוצאת מנקודת מוצא, כי כל נער ונערה במדינת ישראל, יכול וצריך לעשות שירותי משמעותי בצה"ל או למען החברה הישראלית.
2. **הקבוצה** - אנו מאמינים כי תוכנית מסוג זה, יש בה כדי לתת פן ערכי משמעותי בחברת הנעורים, ולייצר אמירה ברורה סביב עקרונות וערכים חברתיים שנשחקו בעשורים האחרונים.
3. **תחליף** - אנו רואים בתוכנית זו תחליף חינוכי משמעותי למה שהפך להיות שגרת יומם של בני הנעורים בקיבוצים (פחות פויקה יותר אמירה ערכית)

4. **חיבור** - אנו רואים בתוכנית כלי לחיבור בין מדריך הנעורים, בוגר צבא (א) שירות לאומי), לבין קבוצת הנערים אשר גם אם נראית אדישה, הנושא נוגע לנימי נפשה.
5. **דוגמא אישית** - התוכנית בנויה על כך שמדריך הנעורים, בוגר צבא (א) שירות לאומי), יוביל את קבוצת הנעורים למצב של מוכנות ואכפתיות כלפי שירותם הצבאי, דרך עקרון הדוגמא האישית.
6. **קבוצה** - לקבוצה, לאווירה שהיא מייצרת, ולקשרים שבתוכה, יש השפעה רבה על הפרטים שמרכיבים אותה, גם בהנעה למוטיבציה, ובהמשך לרגעי התמודדות עם קושי ומשבר.